

Biaidh athroinn ar Inis Fáil

[Brian Ó Cuív, 'The Earl of Thomond and the poets, A.D. 1572,' *Celtica* 12, 125-45]

Uilliam Óg Mac an Bhaird cc.

1 Biaidh athroinn ar Inis Fáil
ón droing ordhairc a hEaspáin;
an roinn dár ghabhadair greim
ba roinn anabaigh d'Éirinn.

2 Roinn riamh dá raibhe ar Éirinn
níor aontaigh Síol saoirFhéilim
acht cathughadh cruaidh fá a ceann
d'uaim is d'athfhodhal Éireann.

3 Olc do-chuaidh céadroinn Bhanbha
don droing fhíochmhair allmhardha
- tig dá doirr dénimh tionóil -
roinn Éibhir is Éireamhóin.

4 Éigean Magh Fáil na bhfleadhól
gan roinn uile d'Éireamhón;
níor mhó an tan-soin fíoch na bhfear;
ní síoth do ghasraidh Ghaoidheal.

5 Do-chuaidh ag céimeannaibh Cuinn
i gcath mhór Mhoighe Tualaing
ar mearghlonnaibh Mogha Néid,
d'fheadhmaonnaibh Logha a leithéid.

6 Do thuit Eóghan dá éis soin
ar Magh Léana lá an choscair;
roinn dá eachtrannaibh níor fhill
fán roinn leatromaigh luaidhim.

7 Fógraidh Cormac i gCrích Mhis
Mac Con i lár a fhlaithis
mac Sadhbha a claointealaigh Cuinn,
aoilTeamhair, adhbha álainn.

8 NÓ go dtáinig Corc 'na cheann
níor ghabh Niall na naoi ngéibheann
umhlughadh thiar agá thoigh
Fiadh Urmhumhan gur adhain.

9 Síol gCuinn ón ló-soin i le
níor ghabhsad comhroinn chríche

- dob indéinimh go réidh rinn -
do fhréimh fhinn Éibhir d'Éirinn.

10 Leath Mogha giodh mór dteasta
mór n-adhbhar nár bh inmheasta
re Leith móir gcathardha gCuinn,
na slóigh fhlathamhla ó Liatraim.

11 Do-radsad ríoghraíd Fódla
- trí huaire fuair forfhógra -
druim go díreach ris an ndáimh
acht ríLeath Cuinn dá gcongbháil.

12 Gémadh comhthrom ronna riamh
Leath Cuinn is Leath mheic Mhaicniadh
d'ursainn chomhlainn Fhear nUladh
ní fear conghlainn Conchobhar.

13 A-tá béis bhaoghlaighthe clar
i dtuaisceart Mhumhan Maicniadh
's a lán d'ilbhistaibh ré a hais
lámh ré finnriasaibh Forghais.

14 A-tá leómhan san leith thuaidh
bheanas d'Éirinn a hanbhuan;
gnaoi an chaithleómhain ó Bhóinn Bhreagh
do aithbheódháigh glóir Ghaoidheal.

15 Iarla ó mBriain, biodhbhaidh scoile,
ag so an bhéist is bhaoghlaighe;
péist é nach iontaobhaidh d'fhior,
sé 'sna miontaomaibh múintear.

16 Aodh mac Maghnais ó Mhúr Chuinn
is é an leómhan dá labhraim;
imdheóghaíd tré iath a shean
triath is inleómhain aigneadh.

17 Níor mheath riamh acth géar ro-dhóigh
Ó Domhnaill Phuirt Pharthalón;
molaim, gé do mheath Ó Táil,
nár mheath orainn acht andáigh.

18 Oighreacht Néill fuair na frasa
ó do ghabh mac Maghnasa
antoradh ar Fiadh na bhFionn
grian ag abchughadh Éireann.

19 Ó fuair ceannas Cloinne Cais

níor bhean fá iath an Fhorghais
griangha le brataibh brughadh
larla tacair Tuadhmhumhan.

20 Foghar ciúil i gcomhrádh sreabh,
teas in ngréin, iasc in inbhear,
coill dealbharsaídh claoín ó chnaibh
fán Áodh Eangachsoin d'Ultaibh.

21 Tig teimheal ar theas ngoile
- sín oighridh d'éis Bhealtaine -
in am ghrianlasaídh don ghréin
fán iarla-soin chlann gCuiléin.

22 Comhairligh larla an Fhorghais
lucht éithigh is iomarbais;
gabhla rodhaingne crú Cuinn
comhairle chlú í Chonaill.

23 Ó Domhnaill, uaitne an einigh,
lán a chroch de choillidhibh;
lán de chliaraibh croch í Tháil,
riaghail na gcroch ar congbháil.

24 Lucht roghrádha ríogh Bearnais,
fuath leó lot a thighearnais;
comhairligh ar ar cóir cion,
dóibh i gcomhairlibh creidtear.

25 Bás cléire cuidighid lais,
aos grádha larla an Fhorghais;
an t-aos neamhghrádha is siad sin,
deaghlámha iad ar éigsibh.

26 Aorfaidhear tré larla Ó dTáil
Síol mBriain,ní beag an diombáidh,
báidhtear lucht arthraigh uile
lé a bhfaghtair d'ulc aonduine.

27 Ní shaoilfeadh Brian uair éigin
ná Donn Cuan ná Cinnéidigh
go mbiadh 'gá síol Éire ar-ís
díol na cléire dá gcluindís.

28 Dá gcluineadh Murchadh mac Briain,
oidhre na flatha a Finnchliaigh,
an oidhidh do fhuair an scol
doighir 'na ghruaidh do-ghéabhadh.

29 Leathnaighidh loise an tsléibhe
i láibh fada finnghréine;
Síol gCuirc iomráitear uile
d'iomráitibh uile aonduine.

30 Níor tuilleadh libh, a Leath Cuinn,
mar chrích nOilealla Ólaim
béisim léar chromabhair bhar gceann
fá réir n-ollamhan Éireann.

31 Bás brughadh nó ban méirsheang
ní chuala i gclú a gcaithréimeann
- cóir teacht tar tréidhibh Uladh -
ná leacht éinfhir ealadhan.

32 Níor marbhadh file ná fáidh
i Leith Chuinn fá a n-uair d'éadáil;
ní fhoil cúil i Moigh Mhumhan
gan oil in úir ollamhan.

33 Flann mac Lonáin ré a laoidhibh
triallais - níor thoisc ionmhaoigidhimh -
tuar fíormhasla cor na gclar,
dol fán míonmhaghsha Maicniadh.

34 Feadh a chuarta eidir Chloinn mBloid
- a bharr duas ní dó a-támaid -
do ghabh mian imtheachta ar ais;
go Fiadh dtirmEachtgha triallais.

35 Níor gabhadh uaidh aiseag séad,
an file ó fríth gan coimhéad;
ós tráth cuimhneachaídh é air:
sé ré Muimhneachaibh marbhthair.

36 Ionann tarla dhó agus dúinn
ó shíol Bhriain ré béal n-iompúidh;
ciall 'nar chanamar do chuir:
ar ndaghollamh thiar torchair.

37 Tiar torchair togha ar scoile
ar faithche í Bhriain Bhóraimhe;
thiar do marbhadh Flann file;
am d'adhnadh na hoirbhire.

38 Leath Mogha - is tríd nár thoghas -
do mharbh Geannann Gruadhsholas;
fa cás scarthana don scoil
bás Cathbhadha dá chumhaidh.

39 Do marbhadh sa Mhumhain thiar
Da Déara, draoi meic Mhaicniadh,
Sadhbhacme mór na Mumhan
rómh adhnaicthe ar n-ollamhan.

40 Ní gan fháth innisim sin:
draoi Chormaic mheic Airt Éinfhir,
Muimhneach an tí lé dtorchair,
ní is chuimhneach lé Conallchaibh.

41 Feircheas mac Camáin na gclar
torchair i Mumhain Mhaicniadh;
scéal doiligh ar cineadh gCuirc,
oidhidh an fhileadh ordhairc.

42 Tig dár marbhadh don taoibh theas
gus aniu don ord éigeas,
Leath ríomhogha' na róimh scol,
cóir an fhíorfhola d'adhnadh.

43 An gcualabhair cian ó shoin
créad fár cuireadh cath Éadair
lé neart sluaigh ainmhir Uladh,
Laighnigh uaidh fá urdhubbhadh?

44 Níor féadadh fulang a mbreach;
tiad ar cuairt i gceann Laighneach;
níor chumhan diall ré a ndeinnmne,
clar Uladh fá Aithirne.

45 Gach ní ba mian lé meanma
fuair clar cóigidh sheinEamhna
ó Laighneachaibh-lór do bhladh;
lógh sna hainbhreathaibh íochthar.

46 Laighnigh ar bhfás a bhfeirge
tiaghaid de dhruim dhíbheirge
- fáth rabhuaidhridh réir na scol -
fá chléir n-anuaibhriugh nUladh.

47 Cuiris clar chóigidh Uladh
scéala an cháis go Conchobhar,
go ceann sluaigh síothbhrogha Breagh,
fíorchara an uair dob éigean.

48 Gluaisis mac Fachtna Fáthaigh
is fir Uladh d'éanláthair,
géar dhál anshocar don fhior,

d'anacal dámh thar dligheadh.

49 Tug Conchobhar cath fá a gceann
do Laighnibh - lór do dhícheall;
ár Laighneach ar dteacht don treas
tré neart ainbheath na n-éigeas.

50 Cur catha fá chléir nUladh
gár chóra do Chonchobhar?
ciodh dot fhíonfhuil cineadh Cais?
díoghail t'fhileadh do fhéadais.

51 Dol d'fhagháil éarca an ollaimh
ó Leith Mhogha míontonnaigh
tarla ar chathshluaghaibh Ó gCuinn;
damhna an athshluaghaidh againn.

52 Ar laochraíd Moighe Mumhan
iomdha éaraic ollamhan;
d'fhéachain shluagh Cliachmhoighe i gcath
triallfaidhe a-dtuaidh dá dtabhach.

53 Beir lat ar lorg na héarca,
dá dtí tráth an taisbhéanta,
chaoir sluaigh gcomhdhaingin d'Íbh Cuinn
'na ngormmainnir uair iarainn.

54 Ní géabhthar ann éaraic cruidh,
ní géabhthar ór ná eachraíd,
acht doighir ós mín Mhumhan
do bhrígh oidhidh th'ollamhan.

55 Ná fuilngidh, a chlanna Cuinn,
do sheinshliocht Oilill Ólaim
in anáir fhola Saidhbhe
gabháil comha ar connailbhe.